

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXXIX. Avenionen. fideicommissi. De invaliditate testamenti ex causa furoris, vel amentiaë, quando intret necne; Et de testamento ad interrogationem per nutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

sideratur etiam in Romana de Gracchiis coram Remboldo, & coram Duran. decisi. 178. & apud Merlin. decisi. 772. numer. 18. Et in aliis, quod dici non posse videbatur in isto casu, dum curator fuerat deputatus per Congregationem Visitationis Apostolicæ in qua tot insignes Cardinales assistebant, præsertim idem Cardinalis patruus, nullaque vigeat suspicio fraudis.

Quamvis autem præmissa (posito facto) probabilitatem haberent, non tamen concluderent ad effectum de quo agebatur, quoniam facti circumstantiæ docebant, ut omnes prædicti actus gesti essent honestatis, ac decoris causa, & nè vir adeo qualificatus, ob aliquas levitates, ac imperfectiones, in derisu esset, ut contingere solet; Non tamen exindè inferri posset ad talem amentiam, ut eum redderet intestabilem, quoniam (ut supra advertitur) non omnis mentis debilitas, vel hæberudo, quæ prudentiam tollat, vel minuat, causas intestabilitatem; Minusque deputatio curatoris, vel administratoris ad id sufficiens reputatur, Rot. apud Duran. decisi. 178. numer. 29. & 32. in Romana de Gracchiis post adden. Mascard. de probat. ad consuls. 324. Caren. d. resolut. 171. num. 12.

AVENONIEN.

FIDEICOMMISSI

P R O

MARGHERITA, ET MAGDALENA
DE VIENNOT

C U M

A N N A N.

Casus variè decisis per Rotam.

De invaliditate testamenti ex causa furoris, vel amentiae, quando intret necnè; Et de testamento ad interrogationem per nutum.

S Y M M A R I U M.

- 1 **F**Acti series.
 - 2 Resolutiones causa.
 - 3 De testamento invalido ob amentiam.
 - 4 An & quando testamentum ad interrogationem valeat, & num. 16.
 - 5 Quilibet presumitur sana mentis.
 - 6 Habent pro se Regulam sufficere officare probationem limitationis.
 - 7 Attestationi Notarii est deferendum.
 - 8 Ac subscriptioni testium.
 - 9 Ac etiam submirationi sacramentorum.
 - 10 Attenditur prudens dispositio, quod distinguitur num. 17.
 - 11 An amentia sit magna, vel modica.
 - 12 Falsitates, & machinationes non committuntur sine magna veritate.
 - 13 Desertur etiam observantia.
 - 14 An, & quando testes testamentarii admittantur contra testamentum.
 - 15 Non omnis infirmitas mentis reddit intestabilem.
 - 16 Declaratur conclusio, de qua n. 4.
- Card. de Luca Pars I. de Test.

17 De conclusione, de qua num. 17. an dispositio prudens amentis valeat.

18 Declaratur conclusio, de qua num. 13. circa observantiam.

19 Quomodo ista materia decidenda sit.

20 Et quomodo regulanda sint conclusiones, & doctrina.

D I S C. XXXIX.

JOannes de Viennot lethali morbo laborans, testamentum nuncupativum nuncupatione explicita condidit coram septem testibus, & Notario, qui illud redegit in scripturam ad formam Statuti in singulis paginis à testibus subscriptam, in quo hæredes instituit duos ejus filios cum substitutione inter eos, eisque abique prole deficientibus, substituit Simeonem agnatum, aliqua etiam dispositione facta ad favorem Annæ uxoris, quæ sequuta morte testatoris, filiorum tutelam suscepit, ac hæreditatem adivit ex testamento, quod in alius partibus quoque implevit; Cum autem dictorum hæredum obitus abique prole contigisset, undè propterea factus esset casus ad favorem dicti Simeonis superstitis, atque isto post modum defuncto, Margherita, & Magdalena ejus filiarum immisionem in partibus obtinuerunt; Commissa ex rescripto Sanctissimi, vel Cardinalis Legati causa in Rota coram Cerro, sub diebus 24. Januarii 1659. & 27. Februarii 1660. ex fundamento invaliditatis testamenti ob testatoris amentiam, contra actrices prodierunt resolutiones, à quibus recessum fuit sub die 20. Junii 1661. coram eodem, atque reasumpta causa (per notabile tempus quiescente) coram Albergato subrogato, sub die 17. Novembris 1670. (me tamen in hac ultima disputatione non scribente) posterior resolutio pro testamenti validitate confirmata fuit.

Cum autem unicus causæ punctus in eo consisteret, an testator esset necnè testibilis; Hinc proindè Scribentes pro Anna rea conventa, quæ filiorum testatoris intestata hæres erat, pro amentiae justificatione, duo deducebant fundamenta in primis decisionibus admittit; Primò, scilicet aliorum testium testamentariorum, ac etiam aliorum depositiones, super statu omninò frænetico testatoris, quem propterea fortiter ligatum in cubiculo tenere oportuit, ex iis quæ, cæteris relatis, habentur super hujusmodi testamentorum invaliditate ob mentis infirmitatem, apud Mantu. decisi. 60. Rot. decisi. 620. par. 1. & decisi. 107. par. 2. divers. decisi. 288. & 346. par. 9. recen. in quibus concordantes.

Et secundò, quod ageretur de testamento condito, non ad dictamen testatoris, sed ad Notarii interrogationem, cum simplici verbo affirmativo, vel nutu, & signis; Quamvis enim hæc testandi forma in jure prohibita non sit; Attamen id procedit quando testator in statu valido ita sit testatus; Secus autem in statu infirmitatis præsertim gravis, ac læthalis, fortius verò ubi ea frænesim causaverit, cum tunc præsumptio urgeat contra testamentum, ideoque testamentarii sic onus concludenter probandi, quod illud in statu sanæ mentis, ac sincerè ordinatum sit, neque intret ea generalis præsumptio, quæ regulariter viger, juxta communem traditionem DD. in lib. 1. ubi dicitur Cod. de testamen. ut ita distinguendo firmant. Roman. consil. 306. num. 6. verè. Ego verò pro veritate,

H 3

Corn.

De LUCA
de
testamentis
et test.
CIV
3

Corn. conf. 73. numer. 5. § 6. lib. 1. Menoch. conf. 45. Spad. conf. 90. num. 8. lib. 1. Rot. dicta decif. 288. § 346. par. 9. Mant. d. decif. 60. cum aliis in hujus causæ decisionibus, præsertim secunda.

Scribens ego pro actricibus, ac testamenti validitate, (etiam cum sensu veritatis, qualem demùm Rota agnovit), dicebam huic parti iustitiam assistente, ob majores probationes, quæ sanitati mentis, ac sinceritati actus assistebant, ac etiam ob insufficientiam probationum amentia.

Illud imprimis generaliter statuendo, priusquam ad specialia, ut infra, descenderetur, quod cum ex dicta communi traditione *DD. in d.l. jubemus*, de qua in omnibus ferè auctoritatibus, ac decisionibus, de quibus infra, præsertim *apud Celsum decif. 166. num. 5* quilibet in dubio præsumatur sanæ mentis, neque testamentario incumbat onus probandi sanitatem, cum ei sufficiat regula, seu præsumptio, transfundens onus probandi concludenter contrarium in oppositorem.

Hinc proinde resultat nimium frequens conclusio, de qua *apud Surd. consil. 505. numer. 6. Rot. decif. 229. numer. 33. par. 6. decif. 158. num. 3. § decif. 270. numer. 1. par. 10.* & frequenter, ut scilicet habenti pro se intentionem fundatam, non incumbat onus faciendi probationes præponderantes, ac suffocantes alias factas in contrarium, sed sufficiat, etiam semiplenè, seu alias imperfectè officare, dubiamque reddere probationem ejus, cui eam perfectè facere onus incumbit, ita potius per impedimentum, ne illa sequatur, seu perficiatur, quàm per destructionem jam factæ, ideoque omnimoda præponderantia necessaria non est; Et tamen eam in præfenti concurrere dicebam, ex pluribus simul junctis, quæ cessare faciebant illas difficultates, quæ super singulis distinctè consideratis cadere poterant, cum consueta regula, *ut singula quæ non prouunt* &c.

Primò siquidem assistebat attestatio Notarii, cui ob ejus fidem, à lege, atque à testatore probatam, regulariter est deferendum. *Bald. in d.l. senium numer. 27. C. de transact. & ceteri apud Buratt. decif. 211. numer. 7. § decif. 256. numer. 3. Cels. dicta decif. 166. numer. 15. decif. 233. numer. 32. pag. 7. recent. cum aliis collectis per Andreol. controvers. 223. num. 5.* ubi cum consueto inepto pragmaticorum stylo, in parte numerica magnam vim constituendo, longam retexit litantiam doctrinarum.

Secundò ob testium subscriptionem in singulis chartis, ad formam Statuti, cum ita testes idem affirmare dicantur ex relatis per *Surd. conf. 414. num. 76. § segg. Rot. decif. 263. num. 26. § 27. p. 4. rec. tom. 2. § decif. 581. num. 34. § 35. ead. p. 4. tom. 3. & in aliis, de quibus infra.*

Tertiò ob attestacionem parochi, qui contemporaneè, testatori, tanquam sanæ mentis, sacramenta ministravit, ut ponderatur *apud Cels. dict. dec. 166. numer. 17. apud Buratt. dicta decif. 211. num. 9. decif. 256. num. 17. § 20. dicta dec. 233. n. 18. p. 7. rec. & in aliis in eis relatis.*

Quartò, ex benè, ac prudenter regulata dispositione, quæ licet, (posita mentis infirmitate), ex veriori sententia non sufficiat, attamen in dubio nimium attendenda est, ut infra distinguendo habetur.

Quinto pro meo iudicio maximi momenti erat, ea circumstantia, quam, juxta stylum amplectendi mouua naturalia potius quàm legaleica, nimium exaggerabam, (atque potissima causa fuit recessus à prioribus duabus resolutionibus), modica scilicet, ac eventualis, & verisimiliter non

sperata utilitatis dicti Simeonis, qui duobus, ætate longè inferioribus substitutus erat.

Falitates etenim, ac machinationes, ut advertitur *sup. disc. 2. & in aliis, committi non solent, nisi ex motivo magnæ utilitatis; Potissimè verò in hac facti specie, quod agebatur de testamento condito nuncupatione explicita, publicè, & palàm omnibus audientibus dispositionem, undè propterea, magna requirebatur machinatio, in cujus calu, machinator curasset liberam institutionem in universa hæreditate, relicta filiis solà legitimà, non autem ad eò eventualem; ac verisimiliter non speratam substitutionem benè regulatam favore agnationis, cum pingui dispositione ad favorem ipsius oppositricis, ut clarè ad sensum; Itaque motiva naturalia sunt illa, quæ in hac materia principaliter attendenda sunt.*

Et sextò, demum accedebat observantia ejusdem Annæ impugnatricis, dum vigore testamenti hæreditatem adierat, legata solverat, omniaque alia impleverat, ideoque intrat ad eò frequens, ac recepta propositio, super operatione observantia in omnibus ambiguis.

E conversò autem dictæ contrariæ probationes minus concludentes erant; Siquidem quoad testes, plures ex eis notabiles patiebantur exceptiones in persona, præsertim verò unus magis affectatus, utpotè effectus ejusdem Annæ vir, ob urgentia argumenta, quod de tempore depositionis, aliquæ futuri matrimonii præparaciones jam præcessissent.

Ac ulterius, cum ex supra deductis, ac pluries in præcedentibus, testes subscribendo, approbare dicantur ea quæ per Notarium gesta sunt, ita contrarium asserendo, contrarii dicendi sunt, propriam turpitudinem allegantes; Quamvis enim *Spad. d. consil. 90. lib. 1. § consil. sequen.* (cum cujus auctoritate in primis decisionibus proceditur), ceteris relatis probet, ut non prohibeantur testes testamentarii Notarium convincere de falitate, atque probare contrarium ejus, quod in scriptura repetitur; Attamen id rectè procedit ad dictum effectum, atque ubi Notarius alteret veritatem actus, eo modo quo verè coram eis gestus est, & in his terminis omnes loquuntur; Secus autem ubi agitur de statu testatoris, quem omnes videbant, adeò ut æquale sit dictum Notarii, ac ipsorum interuentium, ac subscribentium testamento condito per eum, quem videbant furiosum, ac intestabilem, ut ita distinguendo advertitur in posterioribus decisionibus.

Potissimè quia non agebatur de mentis infirmitate fixa, & confirmata, sed de accidentali frænesi resultante à periodis morbi, undè propterea stant benè simul, ut testator quandoque fræneticus fuerit, & tamen cessante illa accidentali alteratione fuerit in statu valido, ac habili ad testandum, juxta plurius casuum distinctionem, de qua *disc. præceden.* ubi quod non omnis mentis hebetudo causat intestabilitatem, ut etiam habetur *disc. sequen.*

Quo verò ad alterum assumptum, circa testamentum ad interrogacionem; Dicebam, quod vera, nimiumque probabilis videretur distinctio, de qua *apud Mart. Medicis decif. 18. § Surd. conf. 414. nu. 54. § segg.* qua mediante benè decisiones, ac auctoritates desuper in contrarium urgentes conciliantur, quod scilicet; Aut nulla præcedente testandi præparatione, ac voluntatis communicatione per testatorem facta Notario, vel alteri, hic ex abrupto, ac proprio Marte interroget testatorem graviter infirmum, cum interrogatoriis, quæ suggestiva dicantur; Et tunc

rectè id procedat, ex ea probabili ratione ponderata in *supra allegat. decisionibus*, præsertim *decis. 288. & 346. par. 9. recen.* quod gravi morbo lethali correpti, ac moribundi, ad evitandum fastidium, omnibus affirmativè respondere solent, *id est*, non reflectendo ad vim interrogationis, vel ad effectum responsionis; Aut verò præcessit preparatio, adeo ut Notarius, vel alter, cui testator jam ejus voluntatem communicaverat redigendam in scripturam, eum interroget super jam communicatis, an bene extensa essent, & an in eadem voluntate perseveraret, idque ob morbi angustias, cum solis verbis, vel signis explicare sit nimis incommodum, juxta plures casus, de quibus supra, & tunc difficultas non intrat, nisi aliud in contrarium probetur, talisque est frequens, & quotidiana praxis.

Cumque scribentes in contrarium, nimiam se diffunderent in rejiciendo quartum fundamentum supra deductum, ex prudenti, beneque ordinata dispositione, tam circa filiorum institutionem, cum reciproca substitutione inter eos, ac subsidiariam ad favorem agnati, quam circa disposita favore uxoris sub conditione viduitatis, ac etiam circa electionem sepulture, piaque legata, aliaque dispositiones, non nisi viro prudenti congruas, multa deducerent; Hinc proinde, ad æquivoca tollenda dicebam, quod in ista quaestione apud Scribentes nimium involuta, an scilicet testamenti rationabilitas, ac dispositionis verisimilitudo, illud salvet ab invaliditate, non obstante probata dementiâ testatoris.

Affirmativam ex sententia Senatus Romani, relata per *Valerium Maximum. & alios*, notanter veram dicit *Io. Andr. in cap. finali num. 10. de success. ab intestato*, quem ceteri sequuntur relati per *Manuc. de consuet. lib. 2. tit. 5. num. 6. & 7. Boer. decis. 23. num. 58. cum sequen. Buvat. & Adden. decis. 256. num. 21. & 31. Magdalen. de num. testum par. 1. cap. 4. num. 89. Rub. de testamen. ex num. 267. ad 300.*

Negativam verò tenent *Baro. Abb. & ceteri cummulati per Magdalen. ubi supra*, & latius per *Rub. ex num. 301. cum sequen.* Verum ubi auctoritates hinc inde numerantur, adeo ut majori numero, articuli decisio penderet, tunc fortè major assisteret priori opinioni.

Veritas tamen residere videtur in ea distinctione, quam egregiè, cæteris relatis, tradit *Rota apud Duran. dec. 178. num. 25. repetit. decis. 232. num. 31. par. 5. recen. & apud Merlin. decis. 772. num. 14.* ac habetur *disc. præced.* quod scilicet; Aut agitur de furore fixo, continuo, & confirmato, adeo ut nulla adsint dilucida intervalla; Et tunc nisi probetur pristinae mentis recuperatio, sola rationabilitas, vel bonus ordo dispositionis non sufficit; Vel quia ituli etiam quandoque in proposito loquuntur juxta notum judicium fatui Parisiensis; Vel quia id ad aliorum suggestionem sequi potest.

Aut infirmus aliqua dilucida intervalla habere solitus erat; Seu (magis ad rem) non agatur de furore, vel dementia fixa, notabili tempore confirmata, sed de illa alteratione mentis, quam febris, seu alterius morbi vis in infirmis, (juxta ejusdem morbi periodos) ad tempus causare solet, adeo ut cadere possit probabile dubium, an de tempore conditi testamenti, infirmus, alteratam, vel tranquillam mentem haberet; Et tunc ordo bonus, vel malus dispositionis in hoc dubio esse debet regulator ejus validitatis, ut concurrente prudenti, beneque ordinata dispositione, præsumptio stet pro sanitate; Multoque magis ubi pro eadem concurrant, assertio Notarii, ac aliarum probationes, vel adminicula, cum non omnis alteratio mentis sufficiat ad reddendum aliquem intestabi-

lem, ut liquet ex pluribus *Rotæ* decisionibus ita sustentibus, vel testamenta, vel etiam donationes, & actus inter vivos; Ut præsertim in ultimis voluntatibus habetur *decis. 184. par. 1. recen. decis. 570. par. 4. tom. 3. dec. 233. par. 5. dec. 233. par. 7. apud Buvat. decis. 256. in Roman. de Gracchis coram Remboldo impress. in addit. ad Mascard. de probat. conclus. 824. decis. 265. par. 9. recen. apud Celsi. d. decis. 166. & in aliis;* Et in terminis donationis *Merlin. decis. 672. decis. 298. par. 7. & decis. 276. par. 8. recen. bene in Romana donationis 1. Januarii 1619. coram Dunozeo senior.* inter suas *dec. 191.* Atque si ponderentur *DD. firmantes invaliditatem dispositionis, non obstante ejus bona ordinatione, liquet quod procedunt cum dicto præsupposito dementiæ continuæ, & confirmatæ, juxta deducta disc. præced.*

Adultimum argumentum observantiæ ejusdem oppositricis; Respondent Scribentes in contrarium (atque priores decisiones responsionem admittunt) quod in muliere legum dispositionis ignara, id potius ignorantia, vel erroneæ crudelitati referendum esset, cum generalitatibus, de quibus pluries *subtit. de alienat. & contract.* & alibi, ut ad ratificationem, vel revalidationem actus invalidi, requiratur scientia certa, ac positiva facti & juris; Verum videbatur nimium debilis, ac impropria responsio; Id etenim procederet in ea quaestione, an hæres impugnare valeat testamentum invalidum ratione solemnitatis, quod ipse jam aliàs approbavit, vel observavit, sive ubi de ejus fide probanti sit quaestio; Sed ubi defectus est naturalis, ac notorius mulieribus etiam, ac idiotis præsertim verò est bene notus ipsi uxori, quæ infirmo viro assistebat, tunc observantiæ non attenditur, tanquam revalidatio actus de jure invalidi, sed tanquam probatio facti, quod scilicet bene ipsa sciret, quod tunc testator esset in statu valido, cum aliàs præsens non permisisset actum, vel conquesta esset.

Clarus autem error est in hac materia, sive pro una, sive pro altera parte, se regulare cum generalibus propositionibus juris, ac doctrinis, vel decisionibus, & consiliis editis in casibus diversis, cum istæ sint quaestiones puri facti, ex ejus qualitate, ac singulorum casuum particularibus circumstantiis decidendæ, spectato earum numero, ac etiam personarum, locorum, patrimonii, & verisimilitudinis, vel inverisimilitudinis qualitatibus, quarum primaria est ista verisimilitudinis, vel inverisimilitudinis, ita prudentis, ac judiciosi viri, non autem puri leguleici partes assumendo.

Conclusiones etenim sunt pharmaca, quarum virtus, ac operatio consistit in bene proportionata compositione, juxta morbi, & infirmi, ac temporum, & locorum qualitatem, non autem omnia omnibus in eadem quantitate, eodemque modo applicanda sunt, atque in hoc consistit frequentior Legistarum pragmaticorum ineptia verè intolerabilis, ideoque meritò apud aliarum scientiarum professores contemptibilis; Ite siquidem contemptus malè cadit in ipsiis legibus quæ optimæ sunt, ac sapientissimæ, sed in earum mala praxi, vel intelligentia,

DISCVRSVS

De LUCA
de
Instrumentis
et ceteris
CIV
9

DE TESTAMENTIS.
NEAPOLITANA
TESTAMENTI.

P R O
HOSPITALI MENDICANTIUM
URBIS,

C U M

S A G G E S I I S.

Casus disputatus coram Iudice Montis Pietatis, & concordatus.

De eadem materia invaliditatis testamenti ratione infirmitatis mentis, & quando hæc reddat intestabilem; Et incidenter, an iudicium invaliditatis testamenti, tractari possit cum legatario, non vocato hærede universali.

S U M M A R I U M.

- 1 **F** *Acti series.*
- 2 **Q** *uare soleat denegari remissoria, vel mandari quod testes accedant ad Urbem.*
- 3 **U** *bi causa hereditatis, vel fideicommissi tractanda sit.*
- 4 **C** *ausa validitatis testamenti, ac status testatoris est individua, & perneesse in uno loco tractanda est in foro heredis.*
- 5 **N** *on dicitur renunciatum cause, ob remotionem impedimenti præstiti alteri Iudici.*
- 6 **O** *ccasione remissoria agi solet de meritis.*
- 7 **N** *on omnis mentis alteratio, vel intellectus hebetudo reddit intestabilem.*
- 8 **D** *atur enim lesio fantasie, vel imaginative in una specie, qua non tollit in aliis operationem mentis vel iudicii.*
- 9 **D** *ispositio prudens, ac bene regulata, an attendatur in hoc proposito.*
- 10 **A** *n exclusio filiorum sit signum amentie.*
- 11 **Q** *ua sit causa favorabilior, filiorum, vel pia causa.*
- 12 **D** *e circumstantiis ponderandis pro sanitate mentis.*
- 13 **Q** *uomodo bene, ac prudenter ordinata dispositio attendenda sit.*
- 14 **D** *e eodem, de quonum. 12. & quod ista sint quaestiones facti.*
- 15 **E** *cclæsiæ & pia loca debent cum filiis, vel conjunctis disponentium benignè agere.*

D I S C U R S U S X L.

Joannes Jacobus Saggius, auri, seu gemmarum faber, Neapolitanus, vel alterius loci adjacentis, aliquam habens indignationem cum duobus ejus filiis, ad Urbem accessit, ibique per aliquod tempus moratus est; Regrediens verò ad Civitatem Neapolitanam, deposuit in Monte pietatis Urbis arcam cum gemmis, aliisque bonis, ad ejus exercitium pertinentibus, atque in dicta alia Civitate testamentum condidit clausum, juxta hodie communem, ac frequentem formam nuncupationis nuncupatione implicita, de qua pluries in præcedentibus, in quo post solita præcæmialia, diligenter descriptis ferè omnibus ejus bonis contentis in dicta arca relicta in

Urbe, & in alia arca gemmarum, aliorumque similium bonorum majoris valoris, quam in dicta Civitate custodiendam reposuerat in Ecclesia, seu oratorio Aurificum, relicta legitima de jure debita filio, ac nepti ex altero filio prædefuncto, factisque aliquibus legatis, hæredem instituit hospitale Incurabilium dictæ Civitatis, arcam verò ut supra relictam in Urbe cum omnibus ibi existentibus legavit hospitali S. Sixti ejusdem Urbis; Cumque sequuta ejus morte, officiales, & administratores dicti hospitalis Incurabilium, aperto testamento curassent, pro eo stylo, sequestrari dictam aliam arcam, atque Juxta delegatus inhibuisset M. C. V. ne ad præambuli confectionem procederet; Hinc præfati, filius, & neptis, prætendentes testamenti invaliditatem ratione amentie, curarunt cum dicto hospitali se concordare, mediante solutione ducatorum 1700. facta per bancum publicum, sub nomine elemosynæ atque in remotis dictis inhibitione, ac sequestro, (tacito testamento) fecerunt se in dicta M. C. V. declarari hæredes ab intestato, faciendo, ut ibi dicitur, præambulum; Cumque administratores dicti hospitalis S. Sixti, habitâ notitiâ dicti testamenti, istius vigore obtinissent à Judice Montis pietatis sibi consignari dictam arcam, cum obligatione de restituendo ad omne ejusdem Judicis mandatum; Hinc præfati filius, & neptis, iudicium instituerunt coram dicto Judice super testamenti invaliditate, petendo remissoriam, ad effectum probandi per testes amentiam testatoris, cui petitioni tanquam nimium suspectæ, me tanquam d. hospitalis iudice acriter opponente, plures desuper habitæ fuerunt disputationes, in quibus de duobus punctis actum fuit; Primo scilicet de competentia fori, & an istud iudicium tractari posset in Urbe cum legatario particulari, vel potius tractari deberet in dicta Civitate Neapolis cum hærede universali, & in M. C. V. ubi actores curaverant se hæredes declarari, vel saltem quod esset citandus hæres universalis; Et secundo circa prætentam testatoris dementionem talem, quod illum redderet intestabilem, dum attento tenore testamenti, attentisque eisdem attestacionibus exhibitis ab actoribus pro fumo articulatæ dementionis, prætendebatur ex hac parte, quod resuleret irrelevantia, cujus ratione denegandam esse dicebam remissoriam, dum aliqua probabilis suspicio aderat, ut cum aliqua veritatis alteratione in præjudicium hujus hospitalis affectaretur in diversa Civitate illa probatio, quæ neglecta fuit cum altero hospitali hærede universali, cujus administratores ibi justè timebantur à partibus, & à testibus, non ita formidantibus hanc Partem in diverso Principatu existentem, ubi falsitas detegeretur; Ad quod nimium reflectendum est, unde propterea aliquando (licet rarò) quando hæc suspicio urget, demandari consuevit, ut testes accederent ad Urbem, ut in sua materia sub tit. de iudiciis, sed concordia liti finem dedit.

In his autem disputationibus, Scribens ego pro hospitali reo convento; Quatenus pertinet ad primum punctum, deducebam eadem, quæ habentur sub tit. de iurisdic. disc. 87. ubi scilicet, & quando causa universalis concernens hæreditatem, vel fideicommissum, tractari debeat; Ibi enim deducta percutiunt solum diversitatem bonorum existentium in diversis territoriis, vel provinciis, super majori, vel minori competentia; Iste vero casus erat fortior, cum ageretur de substantia, seu validitate testamenti, unde propterea connexio erat longè major, dum impossibile est, ac manifestè implicat, ut idem testator, in uno loco declaretur sanæ mentis, ac testabilis, in altero autem loco declaretur amentis; Ideoque